

**Keskkonnaministri määruse
„Veekasutuse aruande täpsustatud
andmekoosseis ja aruande esitamise kord“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse veeseaduse § 195 lõike 3 alusel. Määruse eelnõu koostamise aluseks on uus volitusnorm, mis on sätestatud 30.01.2019 vastu võetud veeseaduses (RT I, 22.02.2019, 1).

Eelnõu koostamisel on lähtunud kuni 30.09.2019 kehtinud veeseaduse § 21 lõikest 2 ja 2019. aasta 1. oktoobril jõustunud veeseaduse §-st 195. Eelnõukohane määrus kehtestatakse keskkonnaministri 17.01.2007 määruse nr 9 „Veekasutuse aruande vorm, esitatavate andmete ulatus ja aruande esitamise kord“ (edaspidi *määrus nr 9*) asemele.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Keskkonnaministeeriumi veesakonna peaspetsialist Hendrik Põldoja (tel 626 2861, hendrik.poldoja@envir.ee). Eelnõu keeleteojataja oli Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Elina Lehestik (tel 626 2904, elina.lehestik@envir.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Uue veeseaduse jõustumise tõttu praeguseks kehtetu veeseadus sätestas, et veekasutaja on kohustatud esitama üks kord aastas veeloa andjale aruande veekasutuse kohta. Uues veeseaduses on sätet täpsustatud. Aruande peavad esitama keskkonnaloa omajad, kes on saanud loa veeseaduse § 187 punktides 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevusteks. Samuti esitab veeloa omaja aruande, kui veeseaduse § 187 punktides 8 ja 10 nimetatud tegevus toimub meres.

Veeseaduse § 195 lõikes 2 sätestatakse, et aruanne peab sõltuvalt lubatud tegevusest sisaldama:

- 1) andmeid kasutatud vee kohta, heitvee hulka ja suublasse juhitud saasteainete kogust;
- 2) andmeid kaevandusvee, sademevee ja jahutusvee kohta;
- 3) ühisveevärgi- ja -kanalisatsiooniteenuse ning veekasutuse majanduslikke näitajaid;
- 4) andmeid reoveepuhasti ja reoveesette kohta;
- 5) andmeid mere süvendamisel ja kaadamisel eemaldatud aine ning kaadatud aine koostise ja mahu kohta;
- 6) andmeid vesiviljelusest pärit vee ja vesiviljeluse kohta;
- 7) vajaduse korral muid asjakohaseid andmeid.

Veeseaduse sama paragrahvi lõikes 3 antakse valdkonna eest vastutavale ministrile, kelleks on keskkonnaminister, volitus kehtestada aruande täpsustatud andmekoosseis ja esitamise kord. Seega võrreldes kehtiva määrusega ei kehtestata enam aruande vormi, vaid sätestatakse andmekoosseis. Veekasutuse andmed sisestatakse keskkonnaotsuste infosüsteemi <https://kotkas.envir.ee/> (edaspidi ka *KOTKAS*).

Veekasutuse aruandega kogutakse statistilise suunitlusega andmeid veekasutaja vee erikasutuse kohta.

Eelnõukohane määrus koosneb neljast paragrahvist. Eelnõukohase määruse **esimeses paragrahvis** sätestatakse määruse reguleerimisala.

Teise paragrahvi esimeses lõikes sätestatakse viitega veeseaduse § 195 lõikele 1 isikud, kes peavad aruande esitama. Aruande esitamise tähtaeg on toodud seniselt 1. märtsilt 31. jaanuarile. Kuna enamik andmeid on aruandes juba eeltäidetud, siis on võimalik aruanne esitada senisest kiiremini. Samuti ühtlustatakse veekasutuse aruande esitamise tähtaeg jäätmearuande ja välisõhuga seotud aruande esitamise tähtajaga. Lõike 2 kohaselt on aruandeaasta, mille kohta esitatakse teavet, kalendriaasta 1. jaanuarist 31. detsembrini. Lõike 3 kohaselt esitatakse aruanne keskkonnaotsuste infosüsteemis ja see kinnitatakse digitaalallkirjaga. Aruandeid üldjuhul enam paberil ei esitata. Siiani on 99% keskkonnalubadega seotud aruandest esitatud Keskkonnaametile elektroonselt (e-kirja teel). Muudatus on kooskõlas e-riigi kättesaadavuse põhimõttega, mille kohaselt võib elektroonilise kanali kaudu avalikke teenuseid osutada juhul, kui erandjuhtudeks on olemas alternatiivsed võimalused ning inimesel on võimalik saada nõu ja abi.

Eelnõukohase määruse **kolmandas paragrahvis** on sätestatud, et aruandes esitatakse andmed veekasutuse kohta määruse lisas oleva andmekoosseisu kohaselt, mille kohta on küsimustik infosüsteemis KOTKAS. Võrreldes määrusega nr 9 ei esitata määruse lisas enam aruande vormi, sest näiteks tuleks infosüsteemis aruande sisu korrigeerimisel iga kord uuesti ka määrust muuta. Samuti on selliselt lihtsam infosüsteemis kujundada vormi. Võrreldes määruse nr 9 aruande vormi andmetega on eelnõukohase määruse lisas olevas andmekoosseisus täpsustatud küsitavaid andmeid. Muutunud on vesiviljeluse kohta küsitavate andmete struktuur ja ajakohastatud küsitavaid andmeid. Täpsustavad selgitused küsitavate andmete kohta on samuti infosüsteemis KOTKAS.

Eelnõukohase määruse **neljandas paragrahvis** sätestatakse nõuded aruande kontrollimise kohta. Aruandes esitatud andmete kontrollimiseks on Keskkonnaametil 30 päeva. See tähtaeg on ühtlustatud jäätmearuande ja välisõhu aruande kontrollimise tähtajaga. Kui Keskkonnaamet ei nõustu aruandes esitatud andmetega, teavitab ta aruande esitajat puudustest ning määrab puuduste kõrvaldamiseks uue tähtaja. Esitatud aruandega nõustumist kinnitab Keskkonnaameti vastutav töötaja infosüsteemis.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus nimetatud valdkonnas on üle võetud veeseadusega. Eelnõukohane määrus täpsustab veekasutuse andmete kogumisega seonduvaid tehnilisi üksikasju ega ole otseselt seotud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega. Veekasutajatelt veekasutuse andmete kogumise korraldamine ei ole Euroopa Liidu õigusega reguleeritud.

4. Määruse mõju

Kuna määruse kehtestamisega veekasutuse andmete kogumist sisuliselt ei muudeta, on eelnõukohase määruse mõju sama, mis on keskkonnaministri 17.01.2007 määrusel nr 9.

Määruse rakendamine võimaldab riigil paremini täita veekasutamisega seotud aruandluskohustusi, mis on sätestatud rahvusvahelistes konventsioonides ning Euroopa Liidu õigusaktides.

Aruande täitmise tähtaja lühendamine ja ühtlustamine teiste aruannetega samale ajale – 31. jaanuarile – võib veeloa omajatelt nõuda mõningate tööde ajaplaani muutmist, kuid see ei tekita veekasutajatele olulisi lisakohustusi, sest nad on selliseid aruandeid ka varem koostanud ja esitanud ning peavad aruandeaasta kohta pidevalt asjakohast teavet koguma. Samuti on paljud andmeväljad keskkonnaotsuste infosüsteemi aruandes eeltäidetud. Näiteks keskkonnatasude deklaratsioonide kaudu esitatud andmed.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, rakendamiseks vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Kuna infosüsteemi KOTKAS arendamine on Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaameti tööplaanides, ei too määruse rakendamine kaasa uusi tegevusi, lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu saadetakse koostööstamiseks Sotsiaalministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eestimaa Talupidajate Keskliidule, Eesti Vesiviljelejate Liidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liidule, Eesti Toiduainetööstuse Liidule eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.